

OD REDAKCJI

Obecny zeszyt miscellaneów „Terminusa” przynosi sześć rozpraw poświęconych różnym aspektom literatury powstającej od XVI do XVIII wieku. Różnorodny są też jej ujęcia metodologiczne – od historii filozofii, filologii, historii nauki po studia genderowe.

Zeszyt otwiera studium Magdaleny Ryszki-Kurczab dotyczące wspólnej dla retoryki i dialektyki nauki o toposach (*topoi*). Autorka naświetla teorię „miejsc” w ujęciu Arystotelesa, Cycerona i Boecjusza, wyjaśniając najistotniejsze przesunięcia w sposobie pojmowania *topoi* oraz pełnionych przez nie funkcji na przestrzeni IV w. p.n.e. do XVI w. n.e. Pozwala to lepiej zrozumieć powody ostrej krytyki dialektyki ze strony renesansowych humanistów (Lorenzo Valla, Rudolf Agricola) oraz podejmowane przez nich próby jej zreformowania. Kolejny artykuł, autorstwa Elwiry Buszewicz, przedstawia zagadnienie horacjanizmu w łacińskiej spuściznie Jana Kochanowskiego (1530–1584), ukazując dostrzegalną w jego dziełach różnorodność sposobów i poziomów imitacji horacjańskiej. Trzon tekstu stanowi omówienie zbioru *Lyricorum libellus*, a szczegółowe rozważania ilustruje analiza ody *Ad equum*. Tezę o wielowarstwowości odniesień horacjańskich wspierają również przykłady ze zbioru elegii. Trzecie studium, autorstwa Györgya Gömöryego, podważa wielokrotnie powtarzane twierdzenie, jakoby Stefan Batory (1533–1586), książę Siedmiogrodu i król Polski, miał w młodości studiować w Padwie. Autor wyjaśnia, jakie mogły być przyczyny tego nieporozumienia. Michał Choptiany omawia niewydany dotąd rękopis humanisty Jana Latosza (1539–1608), krakowskiego lekarza, astrologa i astronoma. Artykuł jest analizą i rozległym komentarzem filologiczno-kulturoznawczym do *Przestrogi*, rozprawy historyczno-astrologicznej, napisanej przez Latosza w 1595 roku. Piąty z artykułów przedstawia rozważania Andrzeja Staniszewskiego na temat nieobecności barokowej literatury pisanej przez kobiety w polskim kanonie uniwersyteckim. Autor posłużył się przykładem *Transakcyi* Anny Stanisławskiej (1685), aby

pokazać, jak radykalnie zmieniłby się obraz wczesnonowożytnej literatury polskiej, gdyby w badaniach nad nią zostały uwzględnione teksty kobiece.

W dziale edycji Wojciech Ryczek zamieścił fragment podręcznika retoryki Stanisława Kostki Potockiego (1755–1822), oświeceniowego pisarza i polityka polskiego. Publikowany tu rozdział jest pierwszą naukową edycją tego ważnego dla historii polskiej retoryki źródła. Jak w każdym zeszytcie „Terminus”, również w tym znajduje się dział recenzji, zawierający omówienia nowych publikacji poświęconych staropolskiej kulturze literackiej.

Zapraszamy do lektury

Jakub Niedźwiedz
Grażyna Urban-Godziek